

**PENALITATS, ALEGRIES I FORMES DE VIDA DELS COLOMENCS EN EL
SEGLE XVIII: L'HOSPITAL DE POBRES DE SANTA COLOMA DE
FARNERS, RESSÒ n° 290, 1998**

Fundat possiblement en la Baixa Edat Mitjana, com la majoria d'hospitals locals de la zona, n'era l'amo i patró el senyor jurisdiccional, amb el títol de marquès de Rupit. L'hospital, situat darrera l'actual església parroquial, veié el naixement, l'any 1520, del futur patró del poble Sant Salvador d'Horta. Al llarg del segle XVIII tres foren les famílies que ostentaren el títol de marquesos de Rupit: els Bournonville, els Aranda i els Híxar. El funcionament de l'hospital era bastant dolent i les seves rendes eren minses. Amb l'ampliació de l'església, a finals de segle, el duc d'Híxar cedí aquest hospital a l'obreria de l'església amb la condició que els obrers compressin un solar per edificar-hi el nou hospital. Així es va fer i l'any 1805 els obrers havien comprat i edificat al costat de l'ermita de Sant Sebastià un nou hospital, planta i pis, del qual en continuava sent patró els enyor jurisdiccional, com així consta encara en una làpida guardada en la Llar de Jubilats. Els anys 1805 i 1817 se signà una concòrdia entre el duc d'Híxar i l'ajuntament per organitzar el funcionament d'aquest nou hospital. Veiem doncs les normes de funcionament per saber com s'enfocava i organitzava la caritat a Santa Coloma a finals del segle XVIII i principis del XIX.

El motiu de la concòrdia entre l'ajuntament i el duc d'Híxar rau en el fet que l'hospital tenia només un administrador que vivia a una hora i mitja de la vila, fet que no permetia que en tingués cura amb la dedicació que seria necessària. Per aquest motiu, l'ajuntament i el duc es posen d'acord perquè l'hospital funcioni amb tres administradors: el domer més antic de la parròquia, un hisendat de la vila i un pagès "pudiente" que no tingui la seva residència més lluny de mitja hora de camí. La tria de l'hisendat i el pagès la faria el duc amb una terna de tres presentada per l'ajuntament. Una vegada elegits, aquests tres administradors serien perpetus i només podrien ser expulsats en cas de malversació de fons. Això sí, anualment havien de lliurar els comptes de l'hospital, ingressos i despeses, al batlle de la vila, el qual, amb les anotacions i reflexions que cregués convenient, ho passava al duc d'Híxar per tal que aquest aprovés la gestió dels administradors.

La feina d'aquests tres era portar, dirigir i fer funcionar l'hospital en tots els seus aspectes. Es reunien un dia a la setmana per passar comptes i organitzar el funcionament

diari, fer les compres, pagar factures... amb el ben entès que qualsevol despesa superior a les 300 lliures necessitava el vistiplau del duc d'Híxar.

La tasca feta pels administradors era totalment gratuïta. No cobraven salari ni gratificació de cap tipus ja que l'hospital “ *no tiene más objeto que el de la caridad con nuestros hermanos, cuya recompensa no debe buscarse en las cosas temporales*”. Una tasca important dels administradors era excitar el zel i pietat dels veïns per tal que contribuïssin amb almoines, dàdives i llegats al millorament del Sant Hospital. Amb aquesta finalitat, havien de buscar una persona que els dies festius “ *vaya turnando por todo el término a recoger limosnas*”. El Dissabte Sant i la vigília de Nadal, els tres administradors, reunits amb el batlle i el regidor degà (l'equivalent a l'alcalde) passarien per totes les cases demanant la caritat a l'hospital.

Per part de l'ajuntament colomenc, signaren aquesta concòrdia davant el notari Jaume Cervera, el regidor degà de Santa Coloma, Dalmau Pou; els regidors Salvador Fàbregas, Josep Villà i Ponsi Solà; els diputats del Comú Joan Masbarnat i Josep Cors; el Síndic Procurador General de la vila Ramon Bigas i el Síndic Personer Ramon Tapis.